

El proper 9 de març tindran lloc, al País Valencià, les primeres eleccions primàries obertes de l'Estat espanyol. El PSPV-PSOE i els simpatitzants que així ho desitgen escolliran aquell dia entre Ximo Puig –secretari general del partit i diputat al Congrés– i Toni Gaspar –alcalde de Faura (Camp de Morvedre) i diputat provincial– el candidat socialista a la presidència de la Generalitat en les eleccions del 24 de maig del 2015.

A diferència del que acostuma a passar en la federació valenciana, la polèmica ha estat d'una intensitat baixa: d'una banda, Gaspar va demanar a Puig que abdicara temporalment de les funcions de líder del partit per no tenir-hi avantatge, i de l'altra, la candidatura de Puig ha projectat ombres sobre el finançament de la campanya de Gaspar, que ha recorregut a les butxaques dels simpatitzants.

Fins ara, l'única experiència de micromecenatge en la política remetia al PSC, que ha promogut una campanya amb la finalitat de finançar un vídeo que publicite les primàries obertes del 2015 a Barcelona, a través d'aportacions simbòliques d'entre 5 o 60 euros. El sistema adoptat és el de finançament-recompensa i, per exemple, els deu primers simpatitzants que van col·laborar amb la màxima aportació tenen pendent "un cafè amb l'alcalde socialista de Barcelona" com a gratificació. De moment la campanya "Fem primàries, fem Barcelona" ha aconseguit el 33% de l'objectiu econòmic, que són 6.500 euros. Pel que fa a la campanya de Gaspar, tal com anuncia en la seua web, "qualsevol ciutadà progressista pot realitzar la seua aportació econòmica". Fins la setmana passada, el candidat de Faura havia reunit 3.000 euros mitjançant el micromecenatge. Però com funciona exactament aquest sistema?

L'interessat ha d'accedir-hi i efectuar la seua donació amb targeta de crèdit o per transferència bancària. També hi ha la possibilitat de fer l'aportació en efectiu –però en aquest cas, de manera presencial– en qualsevol dels actes programats pel seu equip de campanya i amb la presentació prèvia del document d'identitat.

Moviments socials, associacions diverses i protopartits polítics tan oposats com ara Vox i Podemos ja havien explotat aquesta modalitat de microfinançament, però com a candidat particular, és la pri-

Toni Gaspar, el passat 15 de febrer al Mercat de Tapineria, al bell mig de València, en un dels actes públics que ha fet com a candidat en les eleccions primàries del PSPV-PSOE.

Campanyes polítiques, butxaques anònimes

Les eleccions primàries que el PSPV-PSOE celebrarà el 9 de març no sols seran pioneres perquè, a més dels militants, també hi podran votar els simpatitzants. Toni Gaspar, un dels dos aspirants, ha finançat part de la seua campanya a través del micromecenatge, un model innovador la legalitat del qual, però, encara és als llimbs.

mera vegada que es practica a l'Estat. Al capdavant, una campanya personalista és una cursa de fons: la promoció que ha de fer el candidat per ser conegut, entès i valorat, necessita temps, dedicació completa i, sobretot, molts recursos econòmics: les xerrades, els mítings, els viatges, la promoció per la xarxa, la cartelleria, els sous de l'equip...

L'únic requisit que exigeix Gaspar és l'aportació del document d'identitat,

ja que les donacions no poden ser anònimes. Poden fer-ne els majors de 14 anys i no es poden deduir a la declaració de la renda, com sí que passa amb les aportacions a les ONG i les fundacions. Les crítiques que han sorgit arran de la seua campanya estan relacionades amb les fronteres legals d'aquest tipus de finançament: les donacions que van directament als candidats no són donacions a partits polítics i, per tant, no estan

La campanya promocional de les eleccions primàries del PSC a Barcelona també ha estat possible gràcies al micromecenatge, encara anomenat *crowdfunding*.

Més enllà de la recaptació econòmica, els projectes finançats per particulars aconseguen promocionar-se a la xarxa

subjectes a la llei de finançament. Aquest tipus de donacions, de fet, es regeixen pel dret aplicable a qualsevol donació i són perfectament legals si es fan a títol individual i privat.

No obstant, al cap i a la fi es tracta de finançar una activitat política i de partit, motiu pel qual el PSPV-PSOE suggereix que les donacions es vehiculen com a donacions al mateix partit i que cada donant indique que ho fa per a un candidat en concret. “No és normal que la majoria de despeses d’una campanya siguin sufragades amb diners públics o de procedència desconeguda”, alerta Gaspar, que ha estat assessorat per advocats i economistes.

Formalment, encara que siguin donacions als candidats, són donacions al partit. D’aquesta manera, se sotmeten al control de la llei de finançament de partits on els ciutadans sí que poden deduir fiscalment les seues donacions. Aquesta llei prohibeix les donacions d’empreses públiques i també de les empreses privades que “presten o realitzen obres per a les administracions públiques o de capital majoritàriament públic”.

D’altra banda, es prohibeixen les donacions procedents d’una mateixa persona física o jurídica que superen els 100.000 euros anuals. El 2012 es van fer unes modificacions de la llei segons les quals “no es poden rebre donacions de

fundacions o associacions privades que reben subvencions de les administracions públiques” i “s’estableix un límit de 100.000 euros anuals a les condonacions de deute dels partits per part de les entitats de crèdit”. Així, “totes les donacions superiors a 50.000 euros i les de béns immobles han de notificar-se al Tribunal de Comptes en tres mesos”.

Amb tot, no està gens clar que el finançament de Toni Gaspar siga *crowdfunding* a l’ús. El micromecenatge per a idees creatives –que s’ha obert camí dins del caos digital com a gran alternativa per finançar projectes menuts i mitjans– ofereix als mecenes anònims recompenses per les seues donacions. Aquestes poden arribar a la participació com a accionistes dels beneficis obtinguts amb el producte. El micromecenatge està funcionant de manera molt positiva en projectes artístics, on la gent, convertida en mecenes cultural, es compromet a pagar uns diners per dur endavant un projecte creatiu. L’autor es marca un objectiu, i si aplega en un termini de mes i mig, rep el finançament a què s’han compromès els seus *crowdfunders*. En canvi, quina és la recompensa que rep un ciutadà que participa econòmicament en la campanya d’un candidat? Si de cas, que acompleixa les seues promeses en cas de resultar-ne el vencedor final, que tampoc no és poca cosa.

Gaspar assenyala que “com és lògic, a la majoria de la gent no l’entusiasma la idea de donar diners desinteressadament per a una causa política, tothom té unes altres prioritats, però nosaltres, només en la primera setmana, vam rebre el suport de més de cent persones, cosa que em sembla un fum de gent!”. Gràcies als 3.000 euros recollits, Gaspar ha pogut sufragar bona part de la campanya. El partit només li n’ha donat 500, a més de cedir-li un vehicle i un conductor per a la setmana decisiva, del 2 al 9 de març.

De la mà del màrqueting. Toni Gaspar, com va fer Barack Obama als Estats Units, apel·la al canvi amb aquest tipus de suport. Així, la campanya ciutadana per *crowdfunding* és, a més d’una manera de finançar-se, una manera d’impactar sobre l’electorat. Els projectes i les idees finançats mitjançant el suport d’individus particulars aconseguen, més enllà de la recaptació econòmica, una promoció important a través de la xarxa.

En el cas de les campanyes polítiques, va lligat a un discurs de renovació, moviment i canvi que implica la participació directa del votant, que sent que decideix i participa més enllà del vot. Una idea que cala profundament en un context de desconfiança envers els partits polítics i el seu obscurantisme. El mateix Gaspar en diu “ultratransparència del canvi”, ja que, com es pot comprovar a la seua pàgina web, no sols es publiquen les donacions rebudes, sinó també el pressupost d’ingressos i de despeses, amb totes les factures de la campanya: lloguer d’espais per a fer xerrades, impremta, etc.

Als Estats Units, aquesta manera de finançament està instaurada i ha funcionat per a grans campanyes. Aconseguirà la campanya de Toni Gaspar instaurar una nova forma de finançament o bé quedarà com un intent de canvi de cara a la galeria?

De moment, aquest tipus de finançament és als llimbs. El *crowdfunding* encara no figura a la llei de mecenatge, tot i que el Ministeri de Cultura es planteja incloure’l en la nova redacció que hi ha en marxa. Fins aleshores no quedarà clar el seu estatus jurídic i no es pot preveure el cost real i administratiu de les diferents campanyes electorals.

Júlia Marhuenda